

pri svojem zborovanju z nadpolovično večino odobri, so obvezni za vse člane učiteljskega društva.

12.) Stroške, ki jih ima odsek s prirejanjem predavanj, ustanovljanjem knjižnic i. dr., krije s svojimi dohodki. Ti so:

- a) prostovoljni prispevki,
- b) prispevki listov in društev, za katere bo odsek deloval,
- c) čisti dobiček od odsekovih prireditev kot koncertov, predstav i. dr. in
- č) prispevek učiteljskega društva.

Dohodki pod b) in č) se po okolišnih določijo od učiteljskega društva na obnem zborovanju.

13.) Da more ta odsek vršiti svojo nalogo tem bolje, sme stopiti v zvezo z društvi in osebami, ki delujejo za izobrazbo in napredek naroda, n. pr. s potovalnimi učitelji, z društvoma „Prosveta“, „Akademija“ i. dr.

Gotovo ne bodo tovariška društva zamudila zadeve preudariti ter bodo v kratkem sledila „Celjskemu učit. društvu“, ki je že v tem oziru storilo prve korake. Jako bi zadevo pospeševal shod tovarišev, ki bi jim društva poverila, da se v tem oziru med seboj posvetujejo. Za tako posvetovanje naj bi se izbral kraj ob železnici.

Tovarišu Pesku pa hvala za izborne nasvete, ki nam jih je dal dne 2. maja v Poljčanah! Kdor je bral v 19. številki „Učit. Tov.“ objavljene točke, lahko sodi, da je bil 2. majnik za spodnještajersko slovensko učiteljstvo velepomemben dan.

O ženskem vprašanju.

Po naprednejših deželah in državah je stopilo žensko vprašanje v ospredje, pri nas na Slovenskem capljamo v marsičem daleč za drugim svetom.

Ženske se potegujejo med drugim tudi za volilno pravico. Na Slovenskem imamo malo organiziranega ženstva, zato je tudi pri nas ženski glas v volilni pravici še v povojih.

Ker nimajo naše ženske svoje organizacije in ne volilne pravice, zato je tudi njih delovanje v javnem življenju skoro da

ničevo. Na deželi je doslej deloma organizirano samo žensko učiteljstvo, ki pa daleč zaostaja za moškim. Večinoma so naše učiteljice skupaj z učitelji v naših društvih. To ima svoje dobre, a tudi slabe strani.

Učiteljice so večinoma le pasivne v delovanju učiteljskih društev; le poredkoma se katera oglašja, a tudi v odborih niso primerno zastopane. Delovanje učiteljic v naših društvih je premajhno, delovanja njih v drugih društvih po deželi pa ni skoro nikakega.

Kaj je temu krivo? Med prvimi vzroki je pač to, da nimajo naše učiteljice svojih stanovskih društev povsod kjer so mogoča. V vsaki deželi, v vsakem okraju, kjer jih je zadostno število, naj bi imele učiteljice svoja društva. Na Kranjskem je storjen začetek; zakaj bi tudi učiteljice na Goriškem ne posnemale svojih koleginj na Kranjskem ter ustanovile svoje žensko učiteljsko društvo. Tam bi se urile za samostojno delovanje, ki bi ga prenesle kesneje tudi na samostojno delovanje zunaj šole med ženskim svetom, ki je krvavo potreben ženske organizacije. Brez te ni in ne bo pravega, vsestranskega napredka, ki ga nujno potrebujemo, ako hočemo napredovati.

Zdaj, ko je divjal tudi po Slovenskem divji volilni boj, smo morali večkrat čuti, da je bilo ženstvo vedno in povsod le orodje klerikalizmu. Kjer se ni dalo pridobiti moč drugače za klerikalnega kandidata, se je poslužilo ženske, da je s svojim vplivom pritisnila na moža proti napredni misli.

Učitelji so v ogromni večini na napredni strani ter so imeli večji ali manjši vpliv na izid volitev. Učiteljice se niso udeleževale tega boja, ker nimajo volilne pravice, a tudi posredno ne, ker nimajo organiziranega ženstva za seboj. To je velika pomanjkljivost, ki se mora odstraniti, ako hočemo napredovati.

Pred volitvami je imelo učiteljstvo na Goriškem zaupne shode. Udeležile so se ga tudi učiteljice. Prav! Prav pa ni, da so molčale. Tu je bila lepa prilika, da bi se oglašale ter povedale svoje mnenje o volilni pravici za ženske in o organizaciji ženstva.

Emilija Guslova.

V četrtek, dne 13. junija t. l., smo spremili k večnemu počitku kolegino gospodično Emilijo Guslovo, voditeljico v p. v Ljubljani.

Službovala je najprej v Krškem, od leta 1880. pa na šentjakovski dekliški šoli v Ljubljani. Delovala je na tej šoli, ko se je razširjala iz štirirazrednice v osemrazrednico. L. 1895. se je šolsko poslopje zaradi potresa malone porušilo, in šola se je morala preseliti na Vrtačo. Pri tej preselitvi je blaga pokojnica sodelovala najmarljivejše. L. 1898. je bila zaradi zaslug, ki si jih je pridobila za to šolo, imenovana za voditeljico in kot taka je imela mnogo skrbi in ogromno truda, ko se je šola zopet preselila v sedanje novo šolsko poslopje. Koliko je takrat delala, vedo le oni, ki so z njo prijateljsko občevali. Vsakdo, ki se je udeležil otvoritve novega šolskega poslopja, se mora še spominjati, s kako vnemo je vse uredila in s kako finim taktom sprejela odlične goste. In ko ji je gospod župan kot predsednik mestnega šolskega sveta izročil ključke novega šolskega poslopja, jih je sprejela s tisto svojo skromno mirnostjo, ki je tako dobro vplivala na vsakogar. Njen odgovor je bil kratek, a jedrnat.

Z velikim veseljem in navdušenjem je začela delovati v lepem, modernem šolskem poslopju. A kako dolgo? Sreča ji ni bila mila.

Skrbi, težko in odgovorno delo, osobito pri dvakratni preselitvi so uničili njeno zdravje. Začela je bolehati in prosila je za šestmesečni dopust, da si okrepi zdravje, a njen up se ni izpolnil. Po zdravnikovem nasvetu je hotela prositi za podaljšanje dopusta, a morala je prositi za upokojenje. Konec decembra l. 1903. je stopila v zasluženi pokoj. Njen iztop iz družbe je bil velika izguba za šolo.

Pokojnica je bila blaga, plemenita duša, čistega značaja, ena najvestnejših, najdobrohotnejših učiteljic-voditeljic, iskrena prijateljica in odkritosrčna koleginja. Kdor jo je poznal, jo je ljubil in spoštoval.

Blaga pokojnica pa v srečo ni bila tako mirna, kakor je kazala njena zunanost. Delo je bilo njeno življenje, in le težko se je vdala svoji usodi.

Njeno zdravje se je vedno slabšalo — bila je prava mučenica. Prenašala pa je vse bolečine z občudovanja vredno potrpežljivostjo. In po dolgih petih letih trpljenja je izdihnila svojo blago dušo.

Da je imela mnogo prijateljev in prijateljic, so dokazovale iskrene solze ob njeni odprti gomili.

Šele v pokoju tihem hladne hiše,
ki pelje vanjo temni pot pogreba,
počije, smrt mu s čela pot obriše.

(Prešeren.)

F. M.

Pri enem teh shodov se je poudarjalo, da učiteljstvo sploh, posebno pa še učiteljice, ne podpirajo dovolj sedanje stanovske organizacije. Tovariš Križman je trdil, da večina učiteljic ne naroča in ne čita niti stanovskih listov! To je žalostna resnica, ki daje našim učiteljicam slabo izpričevalo. Niti v stanovski organizaciji niso naše učiteljice dovolj delavne; zunaj stanu pa o delovanju naših učiteljic ni skoro sledu. Pač, nekaj sledu smo zapazili — v „Marijinih družbah“, ki so v štafazo klerikalizmu!

Koliko truda, boja in njega zlih posledic je moralo prebiti moško učiteljstvo prej, preden je doseglo mrvico izboljšanja svojega stanja. Delovanje moškega učiteljstva večinom zunaj šole in zunaj stanovske organizacije je doseglo izboljšanje, kakršne se je sploh dalo iztisniti iz šoli in učiteljstvu le malo naklonjenih deželnih poslancev. Takega delovanja pa se naše učiteljice ne udeležijo in so deležne izboljšanja ne po svoji, ampak le po zaslugi moškega učiteljstva.

Enako delo v šoli zahteva enako plačilo, pravijo naše učiteljice. Prav pravijo. A pravično je tudi, da bodi tudi delovanje zunaj šole v organizaciji našega naroda enako. Učiteljice naj delujejo med ženstvom tako, kakor delajo učitelji med moškim svetom. Potem bo šele pravičen govor o enakosti. Učiteljice, lotite se organizacije našega ženstva, ki je sicer vobče dostopno za napredek. Posnemajte svoje kolege v delovanju zunaj šole, le tako bodele pripomogle tudi ve k napredku, v katerem je spas naroda, a tudi naš in vaš spas. Brez takega delovanja je napredek pičel in večkrat nemogoč.

Vsi moramo zidati, vsi delati, ne pa kakor doslej, da smo moški zidali, a ženske podirale; učitelji delovali med narodom za narod in tudi za svoj stan, učiteljice so pa le od strani gledale naše delo in le čakale, kdaj bodo deležne tudi one sadu našega truda. Enakost v delu in trudu zasluži enakost v plačilu. Torej na delo!

—e—

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodono naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

— registrovana zadruga z omejenim jamstvom. —

Promet do konca vel. travna 1907 K 58.434.44

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Delo za ugled.

Poroča M. Kabaj.

Učitelj ne sme biti kot puščavnik vedno doma med štirimi stenami. O prostih dneh naj gre med ljudstvo, da se z njim pogovarja, da spozna razne starše svojih šolskih otrok, da spozna razne njihove šege, navade, običaje, vrline in napake. Ljudstvo samo želi imeti v sredi svojega učitelja, da se z njim spozna, pogovori in dogovori o marsičem. Ali prav tukaj je treba učitelju največje opreznosti v govoru, nastopu, vedenju in občevarju. Pomni naj vsakdo, da ga narod opazuje s strogimi očmi kaker mladina v šoli. Učitelj, ki tudi zunaj šole deva svoje besede na tehtnico, ki vedno stvarno misli, govori in občejuje, ki se vedno dostojno vede, ki se ne da zavesti od opojnih pijač, marveč uživa zmerno, govori previdno, dostojno in premišljeno — tak bo vedno dobrodošel v vsako družbo; užival

bo spoštovanje in ugled. Morda je kdo od nas v šoli mož na svojem mestu, pri občevarju z ljudstvom pa pade v nemilost zaradi svoje netaktnosti, nepremišljenega govorjenja, zbadljivosti itd. Kdor spozna, da ne more brzdati svoje narave v družabnem življenju, s čemer si lahko nakopije največ sebi neprilik, svojemu stanu pa dela nečast, si jemlje sebi ugled, čast in spoštovanje, je bolje, da ne hodi v družino. Hvala Bogu, da je takih med nami malo ali celo nič, ker jih ljudstvo samo in naša stroga šolska gosposka takoj justificira ter odstrani kot plevel in ljuliko iz našega stanu.

Učitelj mora tudi izven šole vplivati s svojim nastopom med ljudstvom odgojevalno. V družbi pridejo na dnevni red razna vprašanja o poljedelstvu, živinoreji, kupčiji, obrtniji in drugih znanostih, zlasti pa postopanje v politiki. Kdor hoče med narodom zlasti v družabnem življenju dobiti veljavo, je treba, da je tudi vsestransko izobražen mož. Ako zna znanstveno prepričljivo povedati o priliki na razna vprašanja, je to velevažnega pomena. V taki družini je on učitelj odraslim ljudem, ki niso imeli prilike se učiti, čitati ali slišati kaj podobnega. To vpliva zlasti na preprosto maso jako blažilno in odgojevalno, ugled in spoštovanje za to ne more izostati.

Zlasti je priporočati učiteljstvu pri občevarju v družabnem življenju prav veliko takta, previdnosti in preudarnega postopanja v političnih vprašanjih. Pri nas je sedaj jako živahno političsko gibanje, kar ne vpliva slabo na naš narod, ako ima trezno misleče, nepristranske in za obči blagor ljudstva vnete voditelje. Tudi politika je znanost, in sicer jako menjajoča se znanost brez posebno stalne teoretiške podlage. Kdor hoče med narodom nastopiti tudi na tem polju, mu je nujno treba prav pridno zasledovati razna političska stremjenja raznih pri nas se nahajajočih struj. Ne zado-tuje brati časopisov ene same političske stranke, treba je brati glasila raznih strank, slišati je treba več zvonov, pri tem pa globoko misliti, preudarjati in sklepati. Danes je prišla doba, da se mora tudi učiteljstvo podati na političsko polje, čeprav nerado stori to, ker je naš poklic nepolitiški, nad strankami in odgojevalen. Mi nismo krivi, če je postala šola političsko torišče, zaradi česar se bije političski boj. Ali naj mar mi mirno molčimo, ko imenujejo sedanjo šolo prokletstvo za naš narod? Ali naj mirno potrpiamo, ko nam sistematiško in z namenom jemljejo čast in spoštovanje z blatenjem, zaničevanjem, obrekovanjem in kratenjem dobrega imena med našim narodom, med katerim služujemo, učimo, trpimo in žrtvujemo vse svoje moči? Ti napadi so brez konca in kraja. V najnovejši dobi se nam očita, da smo popolni brezverci, ki pohujšujemo otroke in ljudstvo v javnosti, ki hočemo vreči Boga iz šol in da delujemo proti ljudstvu. Ako bi mi vse to preslišali ter mirno to molče prenesli, bi kdo mislil, da smo res taki in sovražniki šolstva in učiteljstva bi brez boja dosegli svoj namen. Ako je kdo zakrivil kaj podobnega, na dan z njim! Ali na svojo zahtevo nismo še dobili odgovora in ga tudi ne bomo, ker je vse to samo zlobno obrekovanje in prav nič drugega. Zlobno in hudobno je, pogrške in napake ene osebe vreči na ves stan, še zlobnejše je in neopravičeno, blatiti ves učiteljski stan s popolnoma izmišljenimi rečmi, da bi nas s tem osramotili pred ljudstvom.

Mi moramo torej poseči v političski vrtinec, moramo varovati poštenje svojega stanu, moramo povzdigniti glas zoper tako ostudno obrekovanje. Hvala Bogu, da je učiteljstvo splošno jako oprezno, taktno, moralško, pošteno, delavno in neumorno pridno, da nam s tem ne morejo prav nič škodovati, pač pa si škodujejo sami, ker si mora učiteljstvo iskati v javnosti pred ljudstvom zadoščenja za take neopravičene napade. Vsakega od